

6. РАЗРЕД (13.04-16.04.2020.)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА:

Природна и вештачка селекција (обрада)

Циљ ове лекције јесте да разумемо:

1. Шта је то варијабилност,
2. Шта је природна селекција и како она делује,
3. Шта је еволуција,
4. Да се само стечене особине не наслеђују,
5. Шта је то вештачка селекција,
6. Која је разлика између природне и вештачке селекције,
7. Како долази до „побољшавања“ особина гајених биљака и животиња у односу на њихове дивље сроднике,

Кључни појмови:

Варијабилност – разноврсност јединки у популацији како на нивоу гена тако и на нивоу морфолошких (физичких) одлика. Варијабилност подразумева како наследне особине, тако и оне стечене особине које јединке задобију током свог живота.

Природна селекција (природни одабир) – је механизам који доводи до промене учесталости одређених гена тј. особина у популацијама живих бића. Заснива се на варијабилности (већ постојећим разликама између јединки једне популације), а услови (еколошки фактори) утичу на жива бића тако да само они најуспешнији опстају и остављају потомство, преносећи своје гене који ће омогућити њиховим потомцима да успешно преживе исте те услове у којима живе и њихови родитељи (пример из уџбеника, стр. 206, промена боје крила лептира због природне селекције).

Еволуција – процес промена живих бића у дугом временском периоду које настају као резултат прилагођавања на променљиве услове животне средине (еколошке факторе). Еволуција се дешава захваљујући постојању генетичке варијабилности неке популације.

Еволутивне промене – промене код живих бића које се дешавају споро, током више генерација и резултат су еволуције.

Наслеђивање – само особине записане у генима се наслеђују (преносе на потомство), стечене особине неке јединке током живота се не наслеђују (нпр. Ако офарбамо косу у другу боју, наше потомство не наслеђује ту боју косе).

Вештачка селекција – је механизам који доводи до промене особина код одређених врста деловањем човека. Дакле, човек прилагођава услове, наводњава биљке, сади оне биљке које имају жељене особине, штити их од паразита, храни животиње што резултира променама тих

врста у односу на њихове сроднике који живе у дивљини (дивљи сродници). Тако се добијају нове сорте биљака и нове расе животиња.

Примери вештачке селекције биљака – гајене врсте биљака које имају другачије особине у односу на њихове дивље сроднике: кукуруз, бресква, краставац, лубеница итд.

Примери вештачке селекције животиња – различите расе паса и домаћих животиња.

Значај вештачке селекције –

1. Већи принос биљака и већи плодови биљака,
2. Већи избор намирница,
3. Лабораторијска истраживања итд.

ДОДАТНИ МАТЕРИЈАЛ ЗА САВЛАДАВАЊЕ ГРАДИВА:

1. Уџбеник (205 - 209. страна)
2. ППТ презентације: <https://www.slideshare.net/enchi88/borba-za-opstanak-prirodna-selekcija>
<https://www.slideshare.net/filipgnjatovic/ss-13383424>
3. Видео материјал: https://www.youtube.com/watch?v=ZCVoN_yPO_g&t=183s

ЗАДАЦИ:

НЕМА ИХ!!!!

Драга дечице, хвала вам што сте вредни, што радите биологију и достављате задатке на време. Похваљујемо вас све за то! Такође, молимо оне који још нису доставили задатке да то ураде што пре. Пошто је ово претпразнична недеља, нећемо вам давати задатак за следећу недељу.

Желимо вам срећне празнике и да их проведете што лепше са својим породицама!!!

Погледајте овај линк, који вам дајемо, као идеју како бисте могли да направите "еколошки" Ускрс :)

<https://www.organicnet.co/en/magazine/kratak-vodic-kako-da-napravite-prirodne-boje-za-uskrnja-jaja>

Поздрав,

Наставник и наставница биологије